

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

FINANSDEPARTEMENTET

19. JUN. 2003,

Saksnr.

021824 - 126

Arkivnr.

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref
02/824 FM HD

Vår ref
03/934-6 JIE

Dato
17.06.2003

**UTKAST TIL FORSKRIFT OM TILTAK MOT HVITVASKING AV UTBYTTE FRA
STRAFFBARE HANDLINGER MV. HØRING**

Vi viser til Finansdepartementets brev av 11. april 2003 vedlagt høringsnotat og utkast til forskrift om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. Vi viser også til tidligere korrespondanse om saken.

Samferdselsdepartementet har forelagt høringsnotatet og forskriftsutkastet for Post- og teletilsynet og Posten Norge AS (Posten). Post- og teletilsynet hadde ikke merknader til forskriftsutkastet. Vedlagt følger kopi av Postens høringsuttalelse om saken av 30. mai 2003.

SAMFERDSELSDEPARTEMENTETS MERKNADER TIL HØRINGSUTKASTET

Innledningsvis viser vi til den kritikk som Posten i vedlagte høringsuttalelse retter mot forskriftsutkastet generelt, og en rekke av forskriftsbestemmelsene spesielt. Posten oppsummerer sine merknader bl.a. på følgende måte:

"...Som også nevnt foran er det Postens vurdering at forskriftsutkastet i liten grad er tilpasset formidling av postsendinger. Det tas ikke hensyn til postoperatørens spesielle stilling og forutsetninger for å kunne praktisere foreslåtte forskriftsbestemmelser.

Samferdselsdepartementet viser til Postens merknader til forskriftsutkastet. Vi viser videre til at vi i vårt brev til Finansdepartementet av 10. desember 2002 om saken, anbefalte at postoperatørene ble trukket med i det videre arbeid med å utforme regler om hvitvasking av penger ved postformidling. Vårt synspunkt er også gjengitt i Ot.prp. nr. 72 (2002-2003) om ny hvitvaskingslov, jf. proposisjonen punkt 10.2.4. Vi kan imidlertid ikke se at Finansdepartementet hittil har fulgt vår anbefaling.

I loven slik den nå er vedtatt i Stortinget, åpnes det i § 18 for unntak fra enkelte eller flere av bestemmelsene i loven for visse rapporteringspliktige. I proposisjonens punkt 10.2.5 legger Finansdepartementet til grunn at nærmere regler i forhold til postoperatører kan fastsettes i forskrift med hjemmel i denne bestemmelsen. Samferdselsdepartementet kan ikke se at dette

Postadresse:
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse:
Akersg. 59

Telefon
22 24 90 90 / 22248353
Org. nr.:
032 417 004

Luft- post- og telcavdelingen
Telefaks:
22245609

Saksbehandler:
Jon Inge Engesmo
22248173

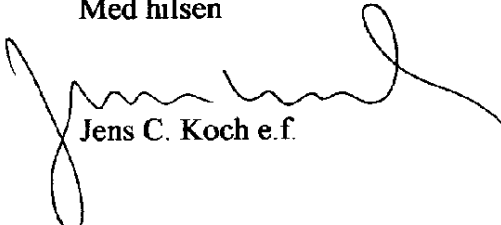
er gjort i det forskriftsutkast som er sendt på høring.

Som vi også påpekte i vårt brev av 10. desember 2002, vil Samferdselsdepartementet understreke betydningen av at de plikter som pålegges postoperatører etter hvitvaskingsregelverket er praktikable for operatørene. Dette gjelder særlig tatt i betraktning av at overtredelse av hvitvaskingsregelverket vil kunne medføre straff etter lovutkastet § 16 og tvangsmulkt etter lovutkastet § 17 annet ledd.

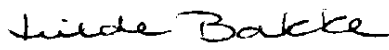
En særlig problemstilling er forholdet mellom plikten til å oversende opplysninger til ØKOKRIM etter forskriftsutkastet § 13 og postloven (lov 29. november 1996 nr. 73 om formidling av landsdekkende postsendinger) § 13 om postoperatørers taushetsplikt. Som Posten peker på, vil opplysningsplikten gå foran taushetsplikten, jf. postloven § 13 annet ledd. Posten viser til at de har opplevd situasjoner hvor ØKOKRIM har kontaktet selskapet for å få opplysninger. Selv om ingen som jobber i eller for Posten har hatt mistanke, viser Posten til at det neppe er noen som vil trekke en påstand fra ØKOKRIM om begrunnet mistanke i tvil. Spørsmålet om når opplysningsplikten inntreffer i forhold til postoperatører, bør etter Samferdselsdepartementets oppfatning klargjøres.

Samferdselsdepartementet ber videre om at det i det videre regelverksarbeidet tas hensyn til de særlige forhold som kjennetegner formidling av postsendinger. Vi antar at det vil være hensiktsmessig å trekke postoperatørene direkte med i arbeidet med å utforme forskriftsbestemmelser som er praktikable for Posten og andre postoperatører. Dersom Finansdepartementet finner det ønskelig, vil Samferdselsdepartementet også kunne bistå i dette arbeidet.

Med hilsen

Jens C. Koch e.f.

Hilde Bakke

Vedlegg

Kopi: Post- og teletilsynet
Posten Norge AS

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	
AVD/BEK: PTS	S.BEH.: JIE
30 MAI 2003	
S.NR.: 03/ 934-4	
ARKIV: 008.2	AVSKREVET:

Avdeling
Konsernstaber/
Myndighetskontakt

Kontaktperson/telefon
Myklebust
(+47) 23 14 81 45

Tidl. dato og referanse
29.04.2003 03/934-JIE

Dato og referanse
28.05.2003

UTKAST TIL FORSKRIFT OM TILTAK MOT HVITVASKING AV UTBYTTE FRA STRAFFBARE HANDLINGER MV. - HØRING

Posten vil, som også nevnt i vår høringsuttalelse 28.11.2002, få to roller etter utkast til hvitvaskingsforskrift - som representant for finansinstitusjon (i dag DnB/Postbanken), og som formidler av postsendinger.

Den første rollen synes uproblematisk da vi ikke kan se at utkastet til forskrift legger opp til vesentlige endringer i forhold til hva som gjelder i dag. Det mest iøynefallende nye er forbudet eller restriksjoner mot "å etablere kundeforhold med eller foreta transaksjoner til eller fra land som ikke har gjennomført tilfredsstillende hvitvaskingstiltak mv.", jf. forskriftutkastet § 15. Dette forutsetter kunnskap om hvilke land dette omfatter, men skulle ikke by på problemer for så vidt gjelder finansielle tjenester.

Det synes imidlertid klart at det vil oppstå problemer å håndheve denne bestemmelsen når det gjelder formidling av postsendinger.

Det er fortsatt temmelig uklart hvordan Posten praktisk skal forholde seg til hvitvaskingsforskriften (og loven) i sin rolle som postoperatør. I motsetning til andre rapporteringspliktige aktører (jf § 2 i utkastet til forskrift) som vanligvis svært enkelt vil kunne fastslå hvilke verdier de håndterer (penger, eiendommer, andre verdier/fysiske gjenstander), vil en postformidler aldri kunne vite hvilke verdier som håndteres i lukkede postsendinger. Ikke en gang når det gjelder sendinger til/fra utlandet vil man kunne vite med sikkerhet hva en sending inneholder, selv om dette tilsynelatende framgår av en tolldeklarasjon. Det er rimelig å anta at en sender ikke vil opplyse om sendingens virkelige innhold i tolldeklarasjonen dersom "transaksjonen har tilknytning til utbytte av en straffbar handling ...", jf. utkastet § 11.

I vårt brev 28.11.2002 trakk vi fram at de fleste bestemmelser ikke var tilpasset formidling av postsendinger, og vi etterlyste bl.a. klarere bestemmelser for hvordan postoperatører skal forholde seg til forskriften. Bortsett fra at formidler av postsendinger er nevnt som en aktør blant flere andre i § 2, ser det ikke ut til at det er tatt hensyn til postoperatørers spesielle stilling i noen av de øvrige paragrafer i forskriften.

I og med at et kundeforhold "anses etablert på det tidligste tidspunkt kunden kan gjøre bruk av rapporteringspliktiges tjenester, ..." (§ 3), utløses en rekke plikter for Posten i det øyeblikk vi mottar en sending for formidling. Det vil her være snakk om formidling både i form av innlevering og utlevering, jf. § 15 første ledd ("til eller fra land"). I uttalelsen 28.11.2002 pekte vi på at krav om at kunden skal legitimere seg, vil virke kunstig i de fleste situasjoner knyttet til formidling av postsendinger. Videre pekte vi på at et krav til mistanke er for vagt å forholde seg til for Posten når det gjelder plikt til å foreta undersøkelser, og melde fra om mistanken til ØKOKRIM. Vi er klar over at posttilsatte som mottar eller

leverer ut postsendinger, ut fra f.eks. lokalkunnskap kan ha skjellig grunn til mistanke om at det skjer eller har skjedd noe straffbart. Men fortsatt mener vi at Posten må ha klarere kriterier å forholde seg til enn det som følger av § 11. Hvordan har man f.eks. tenkt seg at Posten skal foreta "nærmere undersøkelser for å få bekreftet eller avkreftet mistanken" når det er snakk om lukkede postsendinger?

Opplysningsplikten er viktig for Posten i forhold til postloven § 13 om taushetsplikt. Dersom det er begrunnet mistanke til at forholdet kommer inn under hvitvaskingslov/-forskrift, går opplysningsplikten foran taushetsplikten. Men hvem bestemmer om det virkelig er begrunnet mistanke? Vi har hatt situasjoner hvor ØKOKRIM har kontaktet Posten for å få opplysninger. Selv om ingen som jobber i eller for Posten har hatt noen mistanke, er det vel neppe noen som vil trekke en påstand fra ØKOKRIM om begrunnet mistanke i tvil.

Dersom det fastsettes særskilt og systematisk rapporteringsplikt og/eller forbud eller restriksjoner for adgang til å etablere kundeforhold etter §§ 14 og 15, vil Posten kunne komme i en spesiell situasjon, avhengig av hvilket omfang slike bestemmelser måtte få. Skal Posten f.eks. melde fra om alle postsendinger til og fra de land som omfattes av "svartelisten", uavhengig av om det er mistanke om at sendingen har tilknytning til noe straffbart? Kan Posten risikere å komme i den posisjon at vi må nekte å ta imot for framsending, eller nekte å utlevere, postsendinger til/fra spesielle land? Selv om det ikke gis bestemmelser om forbud eller restriksjoner etter § 15, vil Posten kunne komme i samme posisjon dersom ØKOKRIM gir pålegg etter § 16.

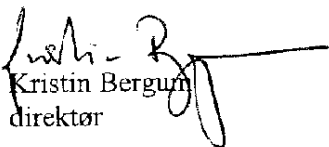
Til orientering kan opplyses at både politiet og tollvesenet allerede har gitt uttrykk for ønske om en særskilt rapporteringsplikt. Fra Stavanger har vi fått opplyst at "Tollvesenet/Politiet ser for seg et samarbeid hvor vi kontakter Tollvesenet i de tilfeller vi mottar pakker til utlandet, fra avsender som vi har fått opplyst fra Politiet er i søkelyset. På grunnlag av "tips" fra oss, aksjonerer Tollvesenet". Nordland Tolldistrikt har i brev til Bodø postområde 09.01.2001 uttalt følgende: "Når det gjelder valutaforsendelser til utlandet, ber vi om følgende hjelp fra postverket: Postens ansatte tar kopi av brevets for- og bakside, og skriver utenpå konvolutten beløp i norske kroner evt. utenlandsk valuta. Kopiene bør samles på en plass, enten hos skrankeleder eller på postfortellingen, og hentes av oss en gang i uka."

For ordens skyld nevnes at henvisningen i utkastet § 10 tredje ledd til § 6 tredje ledd må være feil. Det samme må henvisningen i § 13 første ledd til § 9 sjette ledd, og henvisningen i § 16 første ledd til § 9 første ledd være.

Som også nevnt foran er det Postens vurdering at forskriftsutkastet i liten grad er tilpasset formidling av postsendinger. Det tas ikke hensyn til postoperatørers spesielle stilling og forutsetninger for å kunne praktisere foreslåtte forskriftsbestemmelser. Posten vil kun i begrenset grad ha praktisk mulighet for/grunnlag for å kreve legitimasjon ved etablering av kundeforhold, og vil sjelden ha begrunnet mistanke til en konkret postsending. Disse kjensgjerningene vil Posten i tilfelle måtte basere sin praksis på.

I vår uttalelse 28.11.2002 la vi ved og viste til ZebSign AS sin uttalelse om bruk av elektronisk legitimasjon i forbindelse med hvitvaskingsreglene. ZebSign AS er eid av Postens datterselskap ErgoGroup AS og Telenor AS, og leverer elektroniske legitimasjons- og signaturløsninger gjennom samarbeidspartnere. ZebSign AS har også vært i direkte kontakt bl a med Finansdepartementet om at elektronisk legitimasjon må godkjennes på linje med fysisk legitimasjon. Dette er et standpunkt Posten også støtter.

Med vennlig hilsen

Kristin Bergum
direktør